

Hospital Universitari
MútuaTerrassa

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Aparell Digestiu

Guia Unitat Docent

GUIA UNITAT DOCENT APARELL DIGESTIU

Cap Unitat Docent: Dra. Carme Loras Alastruey

Tutora: Dra. Yamile Zabana Abdo
Dra. Montserrat Aceituno

Centre: Hospital Universitari MútuaTerrassa

Data: 2025

Aparell Digestiu	
Guia Unitat Docent	2025

1. Benvinguda i presentació	5
1.1 Membres del Servei	5
1.2. Activitat del Servei.....	7
2. Pla docent.....	7
2.1. Teòric.....	7
2.2. Pràctic.....	9
3. Annex 1.....	11
3.1. Recomanacions generals.....	11
3.2. Tutoria	11
3.3. Activitats de formació	11
3.4. Altes i èxits	11
4. Annex2.....	12
4.1 Programa comú complementari	12
5. Annex 3.....	12
5.1 Llibre curricular	12
6. Annex 4.....	14
6.1 Memòria de l'activitat científica (any 2019)	14

Aparell Digestiu	
Guia Unitat Docent	2025

1. Benvinguda i presentació

Benvingut/da al Servei de Digestiu de l'Hospital MútuaTerrassa.

Tots els membres de l'*staff*, així com els teus companys/es de residència i el personal d'infermeria i secretaria, estem compromesos en la tasca d'ajudar-te, orientar-te i ensenyar-te tot el necessari perquè puguis rebre la formació que desitges com a especialista d'Aparell Digestiu. Aquesta especialitat comprèn un ampli ventall de coneixements, tant clínics com tècnics, que et demanaran un esforç intel·lectual i un esforç de temps per fer-te hàbil en tècniques que fins ara no havies conegut. En la formació d'un resident hem d'incloure també els treballs de recerca i l'aprenentatge de totes les tècniques (clíniques, de laboratori si s'escau, d'estadística, d'elaboració de comunicacions...) que et portaran a fer petits treballs, comunicacions de congressos, la tesina i, finalment, la tesi doctoral i que et faran assolir autonomia en aquest camp.

Aquests quatre anys, que avui et semblen molts, passaran ràpidament i al final et semblarà que manca temps per a moltes coses! Per això la dedicació ha de ser intensa i mai no t'ha de semblar que les coses es poden fer l'endemà. És a dir, en tot camí d'aprenentatge cal l'esforç constant d'un mateix alhora que exigència de formació als docents. I en aquest intercanvi aniràs construint la teva formació i nosaltres tindrem l'estímul que cal per seguir el camí de la docència.

Aquests anys són, a més, anys de canvis en la teva vida i anys de formació no sols professional sinó també personal. La relació amb els pacients requereix avui dia una actitud alhora propera i professional. La demanda d'informació per part dels pacients sobre la seva malaltia, les exploracions o els tractaments fa que la comunicació entre metge i pacient esdevingui cabdal. Això exigeix un esforç de formació i obliga a aprendre a conèixer la naturalesa humana, a aprendre a escoltar i a explicar, entenent les necessitats i les mancances de cada pacient i, per tant, formant-se també en bioètica.

Desitgem que la teva estada amb nosaltres sigui enriquidora tant en el sentit professional com en el personal i que dia a dia assoleixis les fites que t'has proposat.

Aquest petit dossier que et lliurem, esperem que et sigui útil per iniciar el camí de la teva residència al nostre servei i a l'hospital.

1.1 Membres del Servei

Aparell Digestiu	
Guia Unitat Docent	2025

En aquest apartat es detalla el personal propi del servei de digestiu (Metges) contractats per l'Hospital, com el personal contractat pel propi servei de Digestiu a través de la Fundació per la recerca (biòlegs, tècnics de laboratori, infermeria de recerca) i altre personal contractat per l'hospital (generalment infermeria) i que col·laboren estretament amb el servei de digestiu en tasques assistencials i de recerca.

METGES

- Montserrat Aceituno Quintanilla
- Agnès Raga Gil
- Dra. Maria Esteve Comas
- Dra. Carme Loras Alastruey
- Albert Martí Cardona
- Beatriz Arau López de Sagredo
- Pablo Ruiz Ramírez
- Dra. Yamile Zabana Abdo
- Laura Ruiz Campos
- Ingrid Fajardo Anés
- Laura Bordoy Salamanca
- Sònia Fernández Herrera
- Berta López Saez
- Isabel Salvador Nicolau
- Pere Borràs Garriga

TÈCNICS DE LABORATORI

- Natalia Berenice Cardozo-Rembrado

INFERMERES

- Olga Benítez (Recerca en Malaltia Inflamatòria Intestinal)
- Mar Pujals i Maria Juana Hernández (Recerca en Càncer de Colon)
- Anna Agustí (Recerca en malalties hepàtiques)

Situació física del servei	Extensió telefònica
Sala d'hospitalització Edifici Torre Hospital, planta 11	11411
Sala de reunions, valoració de pacients Edifici Annex, planta 11	11217/11218
Endoscòpia digestiva i exploracions complementàries Edifici de Consultes Externes, planta -1	12452, 12453, 12454, 12475
Unitat de Proves Funcionals Edifici de Consultes Externes, planta -1	12455
Biblioteca Edifici BC, planta 0	13410
Secretaria Edifici BC, planta 8	13934
Aparell Digestiu, despatx mèdic planta 11 Dra. Esteve	11210
Dispensaris Edifici de Consultes Externes, planta -2	Diversos consultoris

1.2. Activitat del Servei

S'adjunta memòria d'activitat i científica del 2023.

2. Pla docent

2.1. Teòric

2.1.1 Programa comú complementari (PCC)

El PCC és un conjunt de cursos, de matèries troncal, que organitzen la Comissió de Docència i el Servei de Medicina.

2.1.2 Sessions

2.1.2.1 Sessions clíniques i comitès

- Canvi de guàrdia diari a les 8.15 h a la sala de sessions (planta 0).
- Sessió clínica diària, a la sala que s'acordi amb l'adjunt responsable (planta 11 de l'Edifici Annex).
- Durant les rotacions, participarà en les sessions que es facin als diferents serveis.
- Comitè de càncer de còlon i d'esòfag - estómac: cada dimarts a les 13 h a l'Edifici Docent.
- Comitè de càncer biliopancreàtic i de fetge: cada dimecres a les 8 h, a l'Edifici Docent.

2.1.2.2 Sessions clíniques del Servei de Digestiu

- Sessió del Servei de Digestiu:

Aparell Digestiu	
Guia Unitat Docent	2025

- Les sessions generals (dimarts, a les 8:00h a l'edifici docent) es repartiren generalment de la següent manera:
 - Recerca.
 - Ponent extern.
 - Actualització i presentació dels protocols assistencials.
 - Serveis centrals (temas relacionados con anatomia patològica i Radiologia).

El residents de digestiu s'hauran de fer càrrec de les sessions relacionades amb els serveis centrals, el que implica buscar els casos i presentar-los. L'explicació de RX es farà pel metge responsable del servei però que prèviament hauran d'haver ser informats dels casos pel metge resident responsable.

- **Les sessions bibliogràfiques** es faran 1 cop/mes (tercer dijous, planta 11 a les 9h), a càrrec dels residents, i tutoritzades per un adjunt responsable, en anglès.
- Sessió a l'Acadèmia de Ciències Mèdiques (curs de formació continuada de la Societat Catalana de Digestologia): cada segon dijous de mes. És un curs que es valora amb crèdits de formació continuada i és d'assistència obligada per als residents de Digestiu del nostre hospital.
- Sessió conjunta de la Societat Catalana de Pàncrees i la Societat Catalana de Cirurgia: un cop al mes.
- Sessió de la Societat Catalana Médico-quirúrgica d'Endoscopia Digestiva, un cop mes.

2.1.3 Cursos

- Curs per a metges residents organitzat pel Servei d'Aparell Digestiu de l'Hospital de Sant Pau de Barcelona (R2 o R3).
- Curs monogràfic de fetge per a metges residents, organitzat per l'Asociación Española para el Estudio del Hígado (AEEH) (R3 i R4).
- Curs monogràfic de malaltia inflamatòria intestinal per a metges residents, organitzat pel Grupo Español de Trabajo en Enfermedad de Crohn y Colitis Ulcerosa (GETECCU) (R4).
- Curs FCCS (*Fundamental Critical Care Support*).
- Curs de probes funcionals digestives (R3 - R4)
- Curs de residents AEG (R4)
- Curs emergències OSCA (R3 i R4)

2.1.4 Congressos

L'assistència als congressos s'estableix en relació amb el treball realitzat i amb l'avaluació que l'*staff* faci d'aquest treball. El Congrés Català de Digestiu no segueix aquesta norma, llevat d'una situació excepcional. El Congrés Català de Digestiu (R2 i R3).

Aparell Digestiu	
Guia Unitat Docent	2025

Els residents han d'anar als congressos nacionals d'hepatologia (R3-R4) i endoscòpia (R4) i al de gastroenterologia de l'Asociación Española de Gastroenterología (R3-R4); i, en cas de presentar-hi comunicació, també als europeus i americans.

2.1.5 MÀSTER PROPI EN PATOLOGIA DE L'APARELL DIGESTIU UOC-SCD

Els residents hauran de matricular-se en el Màster propi en patologia de l'aparell digestiu realitzat per la Societat Catalana de Digestologia a la plataforma de l'Acadèmia InterAct Salut.

2.1.6 Llibres bàsics recomanats

- *Sleissenger & Fordtran's Gastrointestinal and Liver Disease*, 2002, 7a ed.
- *Oxford Textbook of Clinical Hepatology*, 1999, 2a ed.
- *Sherlock's Diseases of the Liver and Biliary System*, 2002, 12a ed.
- *Tratamiento de las enfermedades gastroenterológicas*, 2011, Asociación Española de Gastroenterología.
- *Tratamiento de las enfermedades hepáticas y biliares*, 2001, Asociación Española para el Estudio del Hígado.

2.1.7 Revistes recomanades

- *American Journal of Gastroenterology*
- *Gastroenterología y Hepatología Continuada*
- *Gastroenterology*
- *Gut*
- *Hepatology*
- *Journal of Hepatology*
- *New England Journal of Medicine*
- *Gastroenterología y Hepatología*

El Servei té accés al Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació de la Universitat de Barcelona, que disposa d'una sèrie de serveis d'accés presencial a qualsevol biblioteca. Molts dels serveis poden ser utilitzats en línia (llibres, revistes, vídeos, multimèdia, etc.).

És fonamental aprendre a fer recerques bibliogràfiques (PubMed). Aquesta tasca s'inclou en la rotació de dos mesos que es fa inicialment al nostre servei.

2.2. Pràctic

2.2.1 Rotacions de la residència d'Aparell Digestiu

Comitès de tumors (CT)

- CT Hepatobiliars: cada dimecres de 8 a 9 h, incloent-hi rotacions per Endoscòpia.

Aparell Digestiu	
Guia Unitat Docent	2025

- CT Càncer Colorectal: cada dilluns de 13 a 14 h, durant la rotació per Endoscòpia (R3).
- CT Càncer Esofagogàstric: cada dijous de 8 a 9 h, durant la rotació per Endoscòpia (R3).

Consultes externes

- Atenció Primària: 3 mesos (tardes de dilluns a dimecres, de 15 a 17 h), durant rotació a la planta R2 abans de començar la consulta de residents.
- Hepatologia: 3 mesos (dilluns o dimarts, de 9 a 13 h), durant la rotació per endoscòpia durant l'R3.
- Malaltia inflammatòria intestinal: 3 mesos (dimarts, dimecres o divendres, 9 a 14 h), durant l'inici de la rotació per Endoscòpia (R3).
- Consell Genètic de Càncer Colorectal Familiar: 3 mesos (dijous 15-17h), durant la rotació per Endoscòpia (R3).
- Diarrea crònica: 3 mesos (divendres, de 10.30 a 14 h), durant la rotació per Endoscòpia (R4).
- Consulta endoscòpia-pàncrees: 3 mesos (divendres, 10-13h), durant la rotació per endoscòpia (R4).
- Consulta externa pròpia de resident (Aparell Digestiu): R3 i R4 (dimecres, de 15 a 17 h).

Proves funcionals digestives

Imprescindible per poder fer endoscòpia avançada al final de la rotació.

- Manometries: Cal contactar amb las Dra. Esteve/ Yamile Zabana (dimarts i dimecres de 9 a 11 h i dijous de 15 a 16 h durant la rotació per Endoscòpia) R3, 20-25 estudis.
- Test d'alè: Cal contactar amb el Dr. Fernández-Bañares (tardes, durant la rotació per Endoscòpia), R3, 20-25 estudis.
- Càpsula endoscòpica: Cal contactar amb la Montserrat Aceituno (tardes, durant la rotació per Endoscòpia), R4, 20-25 estudis.

2.2.2 Guàrdies

Les guàrdies es fan a l'Àrea d'Urgències i les programa directament el Servei de Medicina durant els tres primers anys de residència.

Durant el període R3-R4, el resident de Digestiu fa guàrdies específiques de Digestiu, fent-se càrrec dels pacients ingressats a la planta de Digestiu com de possibles pacients amb patologia digestiva atesos a urgències de medicina interna com de cirurgia. Ha d'atendre tots els pacients amb hemorràgia digestiva i fer les endoscòpies urgents necessàries sota la supervisió de l'adjunt d'Endoscòpia de guàrdia.

Per tant els residents de digestiu faran: de R1-R2 guàrdies de medicina interna. R3 guàrdies de medicina interna i de digestiu. R4 guàrdies de digestiu.

Aparell Digestiu	
Guia Unitat Docent	2025

A principi de cada mes s'han de comunicar les guàrdies previstes a l'adjunt responsable, per a la millor organització del Servei. Si s'han de fer canvis, cal consultar amb l'equip on es fa la rotació, i es requereix la signatura del cap de servei.

Durant els tres mesos de rotació pel Servei d'UCI de l'Hospital Clínic de Barcelona, les guàrdies es fan en aquest servei.

3. Annex 1

3.1. Recomanacions generals

- Al nostre servei s'exigeix puntualitat. Recorda que, al full oficial d'avaluació del resident, un ítem que es puntua és la puntualitat/assistència.
- Es passa visita a la sala diàriament amb l'adjunt responsable de la rotació segons s'acordi.
- La lliurança de guàrdia és un dret del metge. Això no exclou l'assistència a les sessions postguàrdia o que es pugui demanar un cert interès en el seguiment de pacients greus.
Durant el període de R4, el resident ha de valorar els seus malalts ingressats a planta amb el resident que tingui al seu càrrec abans de la lliurança.
- Les vacances es pacten amb el tutor i sempre es fan tenint en compte les necessitats del Servei.

3.2. Tutoria

- Cal concretar les reunions de tutoria prèviament amb el tutor.
- El mes abans de fer un canvi de rotació cal fer una reunió amb el tutor per informar-lo dels objectius de la rotació que s'inicia. A mitja rotació es fa una reunió de valoració.
- Al final de cada rotació cal fer un petit informe per escrit per avaluar la rotació i els objectius proposats i puntuar-ne la realització (puntuació de 0 a 5 per a cada ítem), per comentar-lo en la reunió amb el tutor.

3.3. Activitats de formació

- L'assistència a les sessions del Servei i la general de l'hospital és obligatòria, llevat causa justificada.
- L'assistència a la sessió mensual de l'Acadèmia es considera una activitat obligatòria i es té en compte en l'avaluació anual del resident, i és un requisit molt important per a l'assistència al congrés anual de la Societat Catalana de Digestologia.

3.4. Altes i èxits

Aparell Digestiu	
Guia Unitat Docent	2025

- No es pot lliurar cap alta al pacient sense la supervisió de l'adjunt responsable o d'un altre adjunt de l'*staff*, i sempre ha de ser signada per un membre de l'*staff*.
- Els informes d'èxits s'han de lliurar per corregir a l'adjunt responsable en el termini de tres dies des de la mort del pacient.
- Es lliurarà una guia per confeccionar les altes.

4. Annex2

4.1 Programa comú complementari

Primer any de residència

- Suport vital bàsic
- Habilitats comunicatives
- Suport vital avançat
- Estadística bàsica
- Curs bàsic de protecció radiològica
- Seminaris:
 - Pneumologia
 - Neurologia
 - Cardiologia
- Jornada d'actualització en Aparell Digestiu

Segon any de residència

- Bioètica
- Introducció a la recerca biomèdica

Tercer any de residència

- Gestió assistencial
- Curs FCCS (*Fundamental Critical Care Support*)

5. Annex 3

5.1 Llibre curricular

El llibre curricular és el llibre que s'ha d'anar omplint a mesura que es fan les diverses rotacions. Substitueix l'antic *libro de la especialidad* que donava el Ministeri. A més, un dels seus apartats serveix per a l'elaboració de forma prospectiva d'un *curriculum vitae*, que una vegada finalitzada la residència pot fer-se servir directament quan es necessiti per demanar una beca o per presentar-se a una plaça a concurs.

El llibre curricular ha estat consensuat de forma conjunta pels tutors dels especialistes en Aparell Digestiu de Catalunya i avalat per la Societat Catalana de Digestologia. Aquest llibre es dona en format electrònic i és així com s'ha d'omplir.

Aparell Digestiu		
Guia Unitat Docent		2025

RECULL DE DOCUMENTS DURANT LA RESIDÈNCIA (“PORTFOLIS”)

A continuació es recullen els documents mínims necessaris per fer el “portafolis” durant la residència. Aquesta documentació ha de ser elaborada pel resident i supervisada pel tutor, que ha de tenir-hi accés. Pot ser en format físic o digital.

Documentació de les rotacions

1. Quadre de rotacions individualitzat.
2. Objectius, amb la definició de les competències i habilitats que cal adquirir a cada rotació. Han de figurar, resumits, a l’itinerari formatiu.
3. Valoració dels objectius i del funcionament de la rotació. En les rotacions llargues, s’aconsella una primera valoració passats un o dos mesos, escrita pel resident després de parlar amb els adjunts que correspongui i on s’inclogui l’opinió de les dues parts sobre els punts forts i els que cal millorar.
4. Avaluacions sumatives de cada rotació. Les han de fer els adjunts responsables en els 15 dies posteriors a la fi de la rotació.
5. Avaluació formativa de cada rotació. Cal fer-les amb el tutor, en acabar la rotació, i un cop ja feta l’avaluació sumativa per part dels adjunts. Pot formar part d’una entrevista estructurada.
6. Resum de l’activitat rellevant desenvolupada durant la rotació: registre de l’activitat més important feta, tant pel que fa a tipus i volum aproximat de pacients com a habilitats i tècniques que s’han posat en pràctica.
7. És interessant que es reflecteixin aquells casos o situacions que han deixat marca en algun sentit i que es valorin críticament l’abordatge i l’aprenentatge consegüent (recull d’incidents crítics).

Documentació de la tutoria

1. Còpia de l’avaluació sumativa anual.
2. Còpia de l’informe anual del tutor per a cada any de residència.
3. Si s’escau, exercicis que formin part de l’avaluació formativa: *feedback*, etc.
4. Entrevistes estructurades, on s’especifiquen problemes detectats i canvis que cal posar en marxa.
5. Recull ordenat de les diferents activitats científiques i docents que formen el currículum del resident:
 - Publicacions en revistes (indexades i no indexades)
 - Congressos: comunicacions, pòsters, assistències sense participació activa
 - Cursos acreditats (cal aportar crèdits) i cursos no acreditats (cal aportar certificat d’assistència)
 - Jornades i tallers
 - Presentació de sessions (cal especificar-hi lloc, temps i tema)

Aparell Digestiu	
Guia Unitat Docent	2025

- Participació en grups de treball, societats científiques, etc.
- Reunions amb residents d'altres hospitals

6. Annex 4

6.1 Memòria de l'activitat científica (any 2023)

S'adjunta memòria científica i activitat assistencial de l'any 2023.